

01 жовтня 2021 р.
№01/10-21-2

Міністерство освіти і науки України
01135, м. Київ, пр. Перемоги, 10

ЗАПИТ

(в порядку статей 20, 24 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»)

В зв'язку з необхідністю надання правової допомоги гр. Мечіняну Михайлу Дмитровичу, **прошу Вас повідомити:**

- Чи виникають для України певні правові зобов'язання внаслідок офіційного визнання положень висновків Венеціанської комісії (Європейської комісії за демократію через право) щодо положень Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року стосовно використання державної мови та мов меншин в освітній системі України.
- В якій мірі пункт 48 висновку Венеціанської комісії (Європейської комісії за демократію через право) щодо положень Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року та офіційного визнання ідентичності так званої молдовської мови з румунською мовою мають правові наслідки, зокрема зобов'язують Міністерство освіти і науки України в т.ч. школи з молдовською мовою викладання утриматись від дочасного переходу до викладання державною мовою до 1 вересня 2023 року та продовження здобувати таку освіту відповідно до правил, які існували до набрання чинності цим Законом, з поступовим збільшенням кількості навчальних предметів, що вивчаються українською мовою.
- Чи зобов'язані школи з «молдовською» мовою викладання (до якої застосовується підхід як до офіційної мови ЄС) дотримуватись положень підпункту 19 пункту 3 розділу XII прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про освіту» в частині перехідного періоду до 1 вересня 2023 року у продовженні навчання мовою цієї національної меншини відповідно до правил, які існували до набрання чинності Законом України «Про освіту».
- Чи можуть директора шкіл з молдовською мовою навчання своїм внутрішнім розпорядчим документом (наказ, розпорядження, тощо) приймати рішення про перехід школи на квоти з державною мовою навчання до 01 вересня 2023 року, незважаючи на застосування підходу до «молдавської» мови як до офіційної мови ЄС.

Відповідь прошу надати у визначений ч.2 ст.24 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» строк, а саме **не пізніше п'яти робочих днів з дня отримання запиту** на поштову адресу адвоката.

Додаток:

1. Копія свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю.
2. Копія ордеру на ведення справи.

З повагою,
Адвокат

Чернушка Й.І.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Директорат дошкільної, шкільної,
позашкільної та інклюзивної освіти

пр. Перемоги, 10 м. Київ, 01135, тел.(044)481-47-58, факс (044)481-32-87, e-mail: dps@mon.gov.ua

Чернушка Й. І.

вул. Богдана Хмельницького, 3/2,
м. Чернівці, 58000

Шановний Йосипе Івановичу!

У відповідь на Ваш адвокатський запит від 01.10.2021 № 01/10-21-2
Головне управління загальної середньої та дошкільної освіти у межах
компетенції повідомляє наступне.

Відповідно до статті до статті 92 Конституції України *«виключно законами
України визначаються:*

- 1) права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод;
основні обов'язки громадянина;
- 2) громадянство, правосуб'єктність громадян, статус іноземців та осіб без
громадянства;
- 3) права корінних народів і національних меншин;
- 4) порядок застосування мов...».

Стаття 7 Закону України «Про освіту» визначає, що:

«1. Мовою освітнього процесу в закладах освіти є державна мова...

Особам, які належать до національних меншин України, гарантується
право на навчання в комунальних закладах освіти для здобуття дошкільної та
початкової освіти, поряд із державною мовою, мовою відповідної національної
меншини. Це право реалізується шляхом створення відповідно до законодавства
окремих класів (груп) з навчанням мовою відповідної національної меншини
поряд із державною мовою і не поширюється на класи (групи) з навчанням
українською мовою...

Особам, які належать до корінних народів, національних меншин України,
гарантується право на вивчення мови відповідних корінного народу чи
національної меншини в комунальних закладах загальної середньої освіти або
через національні культурні товариства...

4. У закладах освіти відповідно до освітньої програми можуть викладатися
одна або декілька дисциплін двома чи більше мовами - державною мовою,
англійською мовою, іншими офіційними мовами Європейського Союзу...

7. Особливості використання мов в окремих видах та на окремих рівнях
освіти визначаються спеціальними законами».

7007924122

Стаття 5 Закону України «Про повну загальну середню освіту» визначає, що:

«1. Мовою освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти є державна мова...

3. Особам, які належать до корінних народів або національних меншин України, гарантується і забезпечується право вивчати мову відповідного корінного народу або національної меншини в державних, комунальних і корпоративних закладах загальної середньої освіти або через національні культурні товариства...

5. Особи, які належать до національних меншин України, мають право здобувати початкову освіту в державному, комунальному чи корпоративному закладі освіти мовою відповідної національної меншини поряд з державною мовою.

6. Особи, які належать до національних меншин України, мови яких є офіційними мовами Європейського Союзу, та реалізують право на навчання відповідними мовами в державних, комунальних чи корпоративних закладах освіти, здобувають:

базову середню освіту державною мовою в обсязі не менше 20 відсотків річного обсягу навчального часу у 5 класі із щорічним збільшенням такого обсягу (не менше 40 відсотків у 9 класі);

профільну середню освіту державною мовою в обсязі не менше 60 відсотків річного обсягу навчального часу.

Особи, які належать до інших національних меншин України, здобувають у державних, комунальних чи корпоративних закладах освіти базову та профільну середню освіту державною мовою в обсязі не менше 80 відсотків річного обсягу навчального часу.

Перелік навчальних предметів (інтегрованих курсів), що вивчаються державною мовою і мовою національної меншини, визначається освітньою програмою закладу освіти згідно з вимогами державних стандартів та з урахуванням особливостей мовного середовища.

7. Право на навчання мовою корінного народу чи національної меншини України поряд із державною мовою реалізується в окремих класах з навчанням відповідною мовою, що відкриваються відповідно до вимог цього Закону...

9. Освітні програми закладів загальної середньої освіти можуть передбачати викладання одного чи декількох навчальних предметів (інтегрованих курсів) поряд із державною мовою англійською чи іншою офіційною мовою Європейського Союзу.

10. Приватні заклади освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти за кошти фізичних та/або юридичних осіб, мають право вільного вибору мови освітнього процесу (крім закладів освіти, що отримують публічні кошти) та зобов'язані забезпечити опанування учнями державної мови відповідно до державних стандартів...»

Крім того, Венеційська комісія (Європейська комісія за демократію через право) у пункті 48 висновку щодо положень Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року, стосовно використання державної мови та мов меншин, а також інших мов у освіті (прийнятий Венеційською комісією на її 113-му пленарному засіданні 8-9 грудня 2017 року) зазначила: «варто згадати про

особливе становище осіб, які ідентифікують себе як молдавани, чия мова є такою ж, як мова, якою володіє румунська меншість, і тому є офіційною мовою ЄС».

Зважаючи на зазначене, застосування положень українського законодавства щодо навчання у закладах загальної середньої освіти мовами національних меншин, зокрема тих, що є мовами Європейського Союзу, не потребує видання окремого нормативно-правового акта.

Відповідно підпунктів 18 та 19 пункту 3 Розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення Закону України «Про освіту»:

«18) особи, які належать до корінних народів, національних меншин України і розпочали здобуття загальної середньої освіти до 1 вересня 2018 року мовою відповідного корінного народу чи відповідної національної меншини України (крім осіб, визначених підпунктом 19 цього пункту), до 1 вересня 2020 року продовжують здобувати таку освіту відповідно до правил, які існували до набрання чинності цим Законом, *з поступовим збільшенням кількості навчальних предметів, що вивчаються українською мовою;*

{Підпункт 18 пункту 3 розділу XII із змінами, внесеними згідно із Законом № 2704-VIII від 25.04.2019}

19) особи, які належать до національних меншин України, мови яких є офіційними мовами Європейського Союзу, і розпочали здобуття загальної середньої освіти до 1 вересня 2018 року мовою відповідної національної меншини, до 1 вересня 2023 року продовжують здобувати таку освіту відповідно до правил, які існували до набрання чинності цим Законом, *з поступовим збільшенням кількості навчальних предметів, що вивчаються українською мовою».*

Додатково інформуємо, що відповідно до частини третьої статті 38 Закону України «Про повну загальну середню освіту» «керівник закладу загальної середньої освіти має право:

діяти від імені закладу без довіреності та представляти заклад у відносинах з іншими особами;

підписувати документи з питань освітньої, фінансово-господарської та іншої діяльності закладу;

приймати рішення щодо діяльності закладу в межах повноважень, визначених законодавством та строковим трудовим договором, у тому числі розпоряджатися в установленому порядку майном закладу та його коштами;

призначати на посаду, переводити на іншу посаду та звільняти з посади працівників закладу освіти, визначати їхні посадові обов'язки, заохочувати та притягати до дисциплінарної відповідальності, а також вирішувати інші питання, пов'язані з трудовими відносинами, відповідно до вимог законодавства;

визначати режим роботи закладу;

ініціювати перед засновником або уповноваженим ним органом питання щодо створення або ліквідації структурних підрозділів;

видавати відповідно до своєї компетенції накази і контролювати їх виконання;

укладати угоди (договори, контракти) з фізичними та/або юридичними особами відповідно до своєї компетенції;

звертатися до центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти із заявою щодо проведення позапланового інституційного аудиту, зовнішнього моніторингу якості освіти та/або громадської акредитації закладу; приймати рішення з інших питань діяльності закладу освіти».

З повагою
начальник Головного управління
загальної середньої та дошкільної освіти

Ю. Г. Кононенко